

Kringnieuws

September 2016

In dit nummer onder andere:

- * *Bericht van de voorzitter*
- * *Bericht van de penningmeester*
- * *Opening van het seizoen met een lezing en verloting.*
- * *Geologisch weekend Kring Fryslân*
- * *Verslag van de markt bij het Ijstijden museum Buitenpost*
- * *Oertijden-markt te Borger*
- * *Lezingen overzicht Kring Fryslân voor het seizoen 2016-2017*
- * *KNNV afd. de Noordwesthoek organiseert een geologische fietstocht.*

Bericht van de voorzitter,

De zomervakantie is al weer voorbij en de zomer helaas bijna. Dit is het begin van een nieuw GEA seizoen en zoals u van ons gewend bent hebben we ons huiswerk weer gedaan. Op 28 september hebben we onze eerste lezing over platentektoniek, gehouden door ons lid Hendrik Zijlstra. Dit is de aftrap van een 7-tal lezingen. De rest van het programma vindt u elders in deze nieuwsbrief. Zoals gebruikelijk houden we deze eerste avond weer een verloting en kunnen we onze vakantie- en vondstenverhalen kwijt tijdens een borrel aan het einde van de avond.

Een aantal van ons heeft zich ook in deze vakantieperiode voor de GEA ingespannen. Zo is er de oertijd markt in Borger geweest. Jan van der Velde en zijn Ankie hebben de stand bemand, Heleen en ik zijn 's ochtends stand by geweest en er zijn weer gipspakketten en grabbeldozen gemaakt. Elders leest u het verslag van Jan. Ter elfder ure is ons gevraagd om deel te nemen aan een markt bij het ijstijdenmuseum. Wat was het moeilijk om deze stand bemand te krijgen. Gelukkig hebben Hendrik Zijlstra en Anneke Idsardi deze taak op zich genomen. Ook hiervan is verder in deze nieuwsbrief een verslag te lezen. Het bemensen van een stand komt vaak steeds op dezelfde personen neer. Dit jaar gaan we op tijd een lijstje maken van beurzen en daar liefst meer mensen bij betrekken.

Behalve lezingen hebben we dit jaar natuurlijk ook weer excursies. Tjerk Veenstra heeft zich bereid verklaard om zich hier samen met het bestuur over te buigen. Hiervoor dank en we zijn benieuwd !!

Ook op het programma staat een geologisch weekend; gepland in het derde weekend van januari 2017. Hier is een commissie voor benoemd onder leiding van Hendrik Zijlstra. Wiepkje Hagen en onze nestor Yma van den Driest staan hem daarbij trouw terzijde.

U ziet, er is werk verricht en aan de winkel. We gaan er een fantastisch seizoen van maken en hopen dat u daar met ons van geniet.

Rest mij u nog te vragen, mocht u een leuk vakantie of ander verhaal hebben voor de volgende nieuwsbrief dan houdt Wiepkje zich aanbevolen dit van u te ontvangen.

Harm Wieringa

Bericht van de penningmeester

Het laatste bericht van de penningmeester dateert van januari 2015, althans wat de nieuwsbrief betreft.

Zoals u heeft kunnen lezen, 2014 was een goed jaar, de T REX tentoonstelling was voor de kas een succes.

Eind 2015 heb ik als penningmeester het stokje van Harm Wieringa overgenomen, de huidige voorzitter.

Bureaucratische rompslomp lag er aan ten grondslag waardoor het even duurde voordat ik officieel als penningmeester aan de bak kon.

Het feit dat de kringpenningmeesters voortaan ook de landelijke contributie van de kringleden moeten innen, plus het gegeven dat Landelijk GEA een andere Kringlijst hanteert, maakte de inning van de contributies er niet gemakkelijker op.

De Kring Friesland boert qua ledental fors achteruit, in 2015 waren er 4 afzeggingen en is er geen lid bij gekomen.

En 2016 lijkt dezelfde kant op te gaan; als dit zo doorgaat zijn we over 8 jaar meer dan gehalveerd en hebben geen bestaansrecht meer.

Een zaak voor ons allen om actie te ondernemen en het ledental omhoog te krikken!

Ons geologisch weekend eind januari van dit jaar bracht ons meer dan 1200 bezoekers, jammer was wel dat hier geen nieuwe leden uit voortkwamen.

Iedereen vond het een geslaagd weekend.

Financieel zijn we achteruit geboerd, op de gezamenlijke rekeningen staat momenteel € 3400,-.

Toch ruim voldoende om de eerste jaren actie en activiteiten te kunnen ondernemen.

Om kringlid te zijn is het tevens voorwaarde lid te zijn van de Landelijke GEA.

De reden hiervoor is dat u dan bent verzekerd voor aansprakelijkheid bij lezingen, markten, activiteiten, excursies etc.

Landelijk GEA betaalt per lid € 8,50 aan deze verzekering. Voor het GEA-blad (verschijnt 4x per jaar) wordt € 35,- per lid aan kosten gemaakt door Landelijk GEA.

En dat allemaal voor de landelijke contributie van € 29,50.

Op den duur kan dat natuurlijk nooit uit!

Ter informatie: landelijk zijn er momenteel 1650 donateurs, waarvan 425 aangesloten bij de kringen.

Voor een appel en een eitje ben je met het hele gezin (met inwonende kinderen) voor € 47,- klaar als kringlid Friesland. Maar die gezinnen zijn er in Friesland vrijwel niet.....

Het Natuurmuseum te Leeuwarden vraagt ons om structureel kinderactiviteiten op geologisch gebied te organiseren.

Maar waar is onze jeugd????

Naast de financiën wordt de administratie van de leden door mij verzorgd. Wilt u a.u.b. mutaties doorgeven of als het een en ander niet klopt?

Neem dan contact met mij op.

Bij het Landelijk GEA gaat binnenkort alles, maar dan ook alles kloppen.

Per 1 januari 2017 gaat een nieuw systeem voor administratie en boekhouding van start.

Dan kan Landelijk GEA automatisch inzicht hebben in het jaarverslag en de financiële verslaglegging van de kringen.

En misschien kan Landelijk dan ook tegelijkertijd de contributies / donaties heffen van de kringen.

Het zou een zegen zijn. Utopie?

Voor de contributie van 2017 gaat de kring Friesland bij de kringleden nog beide innen, in december 2016.

Eind november 2016 ontvangt u een e-mail of een brief over de contributieheffing 2017.

Betaling dient plaats gevonden te hebben voor 1 februari 2017.

Het bestuur rekent op uw medewerking.

Jan van der Velde,
penningmeester GEA Kring Friesland

Opening van het seizoen met een lezing en verloting.

Traditioneel was de opening van het seizoen met een lezing, en na de pauze een verloting.

De leden hadden deze keer veel materiaal meegenomen wat ook gretig aftrek vond.

Iedereen kon onder het genot van een hapje en een drankje even bijpraten en vakantie verhalen met elkaar delen. De opbrengst van de avond, € 172,-, komt ten goede aan de kas van de Kring.

En, na jaren van een krimpend leden aantal waren daar zomaar opeens maar liefst twee nieuwe leden om te verwelkomen; Ytte Komrij uit Heerenveen en Albert Lefferts uit Franeker.

We heten hen van harte welkom, en misschien is dit een trend die we dit jaar voort kunnen zetten!

Geologisch weekend Kring Fryslân

Het Geologisch weekend zal dit jaar plaatsvinden op 21 en 22 januari 2017. Zoals vanouds weer in het atrium van het Natuurmuseum Fryslân.

Dit jaar staan de mineralen centraal en gaat de voorbereidingsgroep aan de slag om een aantal tafels met mooi en aantrekkelijk materiaal te verzorgen. Net als vorig jaar met de meteorieten.

Natuurlijk gaan we ook de leden weer vragen om met een eigen presentatie een tafel te verzorgen. En, dat hoeft natuurlijk niet alleen om mineralen te gaan. Ook fossielen, zand e.d. zijn van harte welkom zodat er een breed beeld van onze club gegeven kan worden!

Ook willen we heel graag nieuwe leden winnen voor onze club. Heeft u ideeën hoe we dit aan kunnen pakken? Dan horen we dat graag!

Verlag van de markt bij het IJstijden museum Buitenpost

Zaterdag 27 augustus hebben Anneke Idsardi en ondergetekende, Hendrik Zijlstra, GEA-Fryslân vertegenwoordigd op de IJstijdendag in het IJstijden Museum in Buitenpost.

Volgens de organisator was het succesvol met 258 bezoekers, waarvan 27 kinderen. We hebben ook een aantal enthousiaste mensen getroffen en zelfs het een en ander voor de club verkocht.

De kas is weer enigszins gespekt en in ieder geval heerste er een gezellige sfeer. Bovendien, het was in Friesland, en Kristal Groningen en GEA-Drenthe waren er ook. In zo'n geval mogen wij natuurlijk niet missen.

Overigens een leuk museum met een mooie plantentuin en veel soorten planten in de verkoop. Ook zonder IJstijdendag zeker een bezoek waard!

Hendrik Zijlstra

OERTIJDENMARKT te BORGER 7 augustus 2016

Afgelopen jaar heb ik voor de eerste keer de Oertijdenmarkt in Borger bezocht en bijgezet achter de tafel van Gea Kring Friesland.

Harm en Heleen Wieringa en Henk Nieuwenhuis en zijn vrouw gaven destijds acte de préséance.

Zoals gezegd, zo'n markt in de buitenlucht met al die kraampjes/ stands bij het Hunebedmuseum was voor mij een nieuwe ervaring.

Me de ogen uitgekeken, wat een verscheidenheid aan spullen, materiaal en mensen.

Dit jaar waren wij (Ankie en Jan van der Velde)aan de beurt Gea Kring Friesland te vertegenwoordigen.

Doel : presentatie, promotie en verkoop .

Wij hadden de auto vol , met spullen. Voor de aanvang van de markt brachten Harm en Heleen de rest van de benodigdheden voor de stand.

Opvallend dat voor de aanvang van de markt spul van eigenaar wisselt , dat zijn de kenners blijkbaar. Het vakantievolk moet dan nog komen.

Het weer liet de markt en de vele bezoekers niet in de steek, goede temperatuur en het bleef droog.

De hele dag zijn wij met zijn tweeën vol aan de bak geweest.

Vooraf families met kinderen wilden maar al te graag gips hakken (mineralen en fossielen). Er stond een grabbelbak met fossielen en een

grabbelbak met mineralen, aan het eind van de middag was de laatste grabbelbak leeg. Wij hadden een drietal schalen met fossielen (zee-egels),

die vonden gretig aftrek. Artefacten gingen van de hand, evenals windkanters en gepolijste agaten hun weg vonden naar het publiek.

We hebben veel gepraat, gekletst en gelachen. Continu hadden we aanloop en konden we spul aan de man brengen, we voelden ons een beetje marktkooplui.

Nieuwe leden: nul .

Samenvattend: veel spul verkocht, geldkistje vol muntgeld mee naar huis , zowel materieel als immaterieel een zeer geslaagde dag, voor herhaling vatbaar.

Jan van der Velde

Collectieve ongevalverzekering GEA activiteiten

Wie is verzekerd?

De kringleden en hun gezinsleden, hieronder worden verstaan echtgeno(o)t(e), geregistreerd partner en inwonende kinderen.

Wanneer verzekerd?

Tijdens activiteiten die onder toezicht van de stichting GEA worden verricht. Ook tijdens de reis naar en van de locatie waar de activiteiten plaats vinden is men verzekerd.

Waarvoor verzekerd?

€ 7.500 bij overlijden

€ 15.000 (max) bij blijvende, volledige invaliditeit

Bestuursamenstelling GEA Kring Fryslân

september 2016

Voorzitter :	Harm Wieringa	voorzitter@geologiefriesland.nl	058-2887071
Secretaris :	Anja Hofmeester	secretaris@geologiefriesland.nl	
Penningmeester:	Jan van der Velde	penningmeester@geologiefriesland.nl	
Algemeen lid:	Hendril Zijlstra		
Algemeen lid:	Wiepkje Hagen		

Secretariaat: Anja Hofmeester, Jan Flintermanloane 14, 9269 VWFeanwâlden.

Ledenadministratie: Jan van der Velde

De kringavonden worden gehouden op de derde woensdag van de maand in het Natuurmuseum, Schoenmakersperk 2 te Leeuwarden. De deur is open om 19.30 uur. Het museum verzorgt de koffie en thee. De bijdrage per avond is € 1,00 en dan kunt u twee maal koffie of thee nemen. Uw bijdrage kunt u doneren in het potje wat op de balie in het atrium staat. Frisdrank is tegen betaling te verkrijgen uit de automaat.

Programma lezingen kring Fryslân seizoen 2016-2017

- **28 september 2016** **Platentektoniek door Hendrik Zijlstra,**

**Na de pauze verloting onder het genot van een hapje en een drankje
Neemt u ook weer materialen hiervoor mee?**

Platentektoniek door Hendrik Zijlstra

De aardkorst om de aarde is in verhouding dunner dan de schaal om een ei. Hij is ook breekbaar. Van tijd tot tijd (we spreken over honderden miljoenen jaren) verschuiven delen van die aardkorst (platen) over grote afstanden. Zij het wel met centimeters per jaar. Aan de orde komen de processen

die hier toe leiden. De grote lijnen van de verplaatsing en enkele bijzondere plaatsen: w.o. IJsland, de Middellandse Zee en India. De foto is genomen op de plek op IJsland waar het Amerikaanse plaat en de Euraziatische plaat uit elkaar drijven.

- **26 oktober 2016** **Granaten door Ernst Burke**

Granaten door Ernst Burke

In 2013 heeft de IMA Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification de granaat supergroep nieuw omschreven. Die groep omvat nu 32 mineraal-species, waarvan slechts 21 silicium als een van de hoofdelementen bevatten. De eigenlijke “granaatgroep”, de mineralen met drie Si atomen in hun chemische formule, bestaat uit 14 mineralen. De bekendste daarvan zijn de zes “edele” granaten: pyroop, almandien, spessartien, grossulaar, uvaroviet en andradiet, met hun talrijke (kleur-)variëteiten. Granaten zijn belangrijke mineralen op diverse gebieden, in de petrologie, als slijpmiddel en in juwelen. In de petrologie geven granaten belangrijke informatie over ontstaan en ontwikkeling van gesteenten in de aardkorst. Als slijpmiddel is granaat harder dan kwarts en minder gevaarlijk voor de gezondheid. Sinds de Oudheid worden granaten als sier- en edelsteen toegepast in voorwerpen en juwelen. In de vroege middeleeuwen was de granaat cloisonné techniek over de hele toenmalige wereld verspreid. Sinds de Victoriaanse tijd tot op heden zijn de Boheemse pyropen een gewilde siersteen.

- **16 november 2016** **Land van de Loire Falungebied in Frankrijk door Nico Zethof**

Een rondleiding door de Falun door Nico Zethof

Het huidige stroomgebied van de Loire in Frankrijk was tijdens het Mioceen (15 tot 5 miljoen jaar geleden) afwisselend een binnensee, waar het krioelde van het leven en vasteland met een rijk dierenleven: de Falun. In zijn lezing gaat Nico Zethof in op de cultuur en geologie van het Falungebied en op de vele fossielen, die hij daar gevonden heeft. Hij doet dit aan de hand van een PowerPoint

presentatie met veel mooie plaatjes en enkele dozen met verschillende fossielen. Nico Zethof is secretaris van de Nederlandse Geologische Vereniging, Afdeling Utrecht 't Gooi.

- **21 december 2016** **Precambrium door Albert Richter**
Na de lezing om ca. 21.30 een kerstborrel

Albert Richter geeft een lezing met als onderwerp "**Het Precambrium**".

Het Precambrium is het tijdperk uit de vroegste geschiedenis van de aarde van af het ontstaan ervan ongeveer 4,6 miljard geleden.

Als bovengrens is internationaal afgesproken: 542 miljoen jaar geleden.

Vanaf die tijd vinden we duidelijke fossielen in de aardlagen (of dat dacht men vroeger tenminste).

De gebeurtenissen, voor zover bekend, uit het Precambrium worden in chronologische volgorde behandeld.

Aan bod komen (in vogelvlucht): het ontstaan van de aarde, ontstaan en verschuiven van de continenten, het ontstaan van het leven en de evolutie ervan, ijstijden, inslagen, gidsgesteenten uit Scandinavië, fossielen en nog meer.

Albert Richter is Bioloog met interesse in oa. evolutie, paleontologie, geologie en de afgelopen 20 jaar werkzaam in Natuur en Milieu Educatie

Een stukje BIF, Banded Iron Formation uit het precambrium van Australië

De kringavonden worden in principe gehouden op de derde woensdag, soms de vierde woensdag van de maand in het Natuurmuseum.

Het Natuurmuseum Fryslân in Leeuwarden is open vanaf 19.30 uur. Lezing begint om 20.00 uur

Adres: Schoenmakersperk 2 , 8911 EM Leeuwarden

Geologisch weekend 21 en 22 januari 2017, eveneens in het Natuurmuseum Fryslân